

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

8 вересня 2021 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, доброго дня! Я дуже радий вас всіх бачити і бачити нарешті оффлайн. Так вже сталося, що у нас у Верховній Раді ... *(Не чути)*

Тоді не буду продовжувати, просто радий всіх бачити онлайн.

Шановні колеги, давайте розпочнемо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вперше на цій сесії з наступним порядком денним.

Пункт 1. Звіт про роботу Комітету з питань освіти, науки та інновацій за період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Друге. Про затвердження Рекомендацій слухань у Комітеті на тему: "Перший рік грантового фінансування Національним фондом досліджень України: проблеми і перспективи".

Третє. Щодо стану розроблення Порядку присудження ступеня доктора філософії та змін до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Четверте. Про проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на визначення рівнів володіння українською мовою як державною: робота автоматизованої системи іспитування, взаємодія її модулів, структура іспитів, зразки завдань письмової та усної частин тощо.

П'яте. Про внесення змін до п.1.1. Рішення Комітету "Про обрання членів підкомітетів у складі Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій дев'ятого скликання" від 13 квітня 20-го року.

Шосте. Проект Постанови про відзначення 140-річчя з дня народження В'ячеслава Липинського.

І сьоме - Різне.

Шановні колеги, чи є доповнення, зауваження, пропозиції до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати і підтримати. Хто – за?

Дякую, колеги. Одноголосно.

Але перед тим, як ми почнемо, дозвольте розпочати, як завжди з найприємнішого. В нас готові грамотами Верховної Ради. Дозвольте приємну місію виконати – нагородити грамотами за заслуги перед українським народом Яременко Олену Володимирівну. *(Оплески)*

Назарова Івана Володимировича. *(Оплески)*

Бутенко Андрія Петровича

.....Оксана Георгіївна. *(Оплески)*

..... Ларису Леонідівну. *(Оплески)*

Шевченко Лілю Вікторівну. *(Оплески)*

Соловійову Олену Василівну. *(Оплески)*

Нема? Передамо.

Гончарук Марія Петрівна. *(Оплески)*

Менза Світлана Анатоліївна. *(Оплески)*

І Можайкіну Олена Станіславівну. *(Оплески)*

_____. Освітняни всі мовчать. Але дозвольте. Дякую. Дякую за привітання, дякую за грамоту.

Дуже дивно, що освітяни мовчать, нічого не говорять. Для нас це незвична ситуація, тому що, ви знаєте, півтори години ми звикли, що... *(Не чути)*

Я все ж таки хочу сказати декілька слів подяки.

В першу чергу, хотіла б подякувати своїй мамі... *(Не чути)* ...саме педагогом, викладачем. Я в юності її дуже сильно ревнувала... *(Не чути)*

Я розумію, що вона віддавала своїм дітям... *(Не чути)*

Я хочу подякувати керівництву свого навчального закладу... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми вас ще раз вітаємо від імені всіх членів комітету. Дякуємо вам за вашу щоденну працю, бажаємо успіхів у подальшому і дуже сподіваємося на те, що ми і надалі будемо робити освіту України кращою.

Шановні колеги, дозвольте перейти до першого питання порядку денного. Звіт про роботу Комітету з питань освіти, науки та інновацій за період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Шановні колеги, вже можна було б насправді розпочати навіть з шостої сесії. У нас учора був дуже плідний день, за що я дякую кожному з вас, тому що ми готували

ці законопроекти досить довго, вони ще в нас були готові більшою мірою до канікул, але вчора з 8 законів, які були в залі Верховної Ради, 6 були освітніх і наукових.

Усі пройшли з чудовою перевагою голосів. У всіх, які пройшли в цілому, набрали більше 300-т – це дуже знову ж таки традиційно гарний результат. Ті, що в першому читанні, трішки недобрали до 300-т, вочевидь, ми їх доопрацюємо і вони наберуть. У нас був, здається, один був, ні?

Да, але в будь-якому разі, колеги, я дуже радий і вітаю нас усіх з гарним початком. Я сподіваюсь, що ми не будемо зупинятися. У нас ще багато роботи, у нас є потужні законопроекти, принаймні Закон про професійну освіту, Закон про академічну доброчесність. Із таких великих фундаментальних, які нам потрібно винести в зал до нового року. Я сподіваюсь, що ми їх винесемо, проголосуємо, підготуємо до другого читання і ще раз проголосуємо для того, щоб вони стали законом.

А за п'яту сесію нашої роботи прийнято в цілому 6 законів України, в цілому прийнято 1 постанову і 4 закони прийняті за основу. Також ми розглянули 12 контрольних питань, провели 3 комітетських слухань і безліч засідань робочих груп по підготовці тих чи інших законів.

Шановні колеги, є пропозиція взяти цю інформацію до відома, подякувати кожному з нас за роботу в попередній сесії і побажати нам усіх успіху в наступній сесії. Нема заперечень?

Тоді прошу підтримати і проголосувати це рішення: хто – за?

Дякую, колеги. Одноголосно.

Друге питання порядку денного: про затвердження рекомендацій слухань у комітеті на тему: “Перший рік грантового фінансування Національним фондом досліджень України: проблеми і перспективи”. Шановні колеги, ми пам'ятаємо ці комітетські слухання, була дуже жвава дискусія, ми багато говорили, були і прихильники, і, скажімо, ті, хто відзначав свою конструктивну критичну позицію до деяких положень, до деяких елементів роботи. Але в цілому комітетські слухання пройшли на високому рівні, всі відзначили необхідність і прогресивність цієї системи, яку було запроваджено, яку, скажімо так, змодельовано перед нами, але вже фактично запущено за час нашої каденції. Тому як завжди все, що починається перед нами якраз або в наш час вже, ми виносимо це на контрольне питання і, як правило, через рік проводимо комітетські слухання для того, щоб зрозуміти як працює система, що потрібно виправити і які є пропозиції до її покращення.

Рекомендації комітетських слухань роздані і розіслані вам раніше. Чи є до них зауваження, пропозиції, коментарі?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді є пропозиція. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію схвалити, затвердити рекомендації слухань у комітет на тему: "Перший рік грантового фінансування Національним фондом досліджень України: проблеми і перспективи". Хто – за, прошу проголосувати. Дякую, колеги. Одноголосно.

Переходимо до наступного питання пункт 3 порядку денного щодо стану розроблення Порядку присудження ступеня доктора філософії та змін до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Перед тим як передати слово Сергію Миколайовичу Шкарлету, міністру освіти і науки, я трішки нагадаю, пам'ятаєте, коли ми останній раз вносили зміни в Закон щодо присудження наукових ступенів, ми одночасно приблизно з розглядом цього закону проводили нашу спільну робочу групу разом з Національним агентством, разом з Міністерством освіти й науки у нас були жваві дискусії, і вони стосувалися двох питань.

Перше – те, що турбує ректорів і взагалі університетську спільноту, і наукові установи в частині акредитації освітніх програм, були дискусії щодо вартості освітніх програм, щодо процедурних моментів деяких. Ми тоді вийшли на спільну домовленість, що ми зробимо зміни, в положення внесемо для того, щоб цю вартість зафіксувати, щоб вона не зростала, бо інакше вона зростатиме, може, і справедливо, але занадто сильно для того, щоб заклади вищої освіти і особливо наукові установи могли собі це дозволити.

І друге, коли ми вносили і на робочій групі проговорювали, вносили зміни в порядок присудження наукових ступенів, ми говорили про те, що нам потрібно терміново зробити порядок присудження ступеня доктора філософії для того, щоб система запрацювала. Ми тоді з усіма стейкхолдерами у нас в комітеті, на нашій базі домовилися, що цей процес розпочинається, ми його швиденько зробимо, максимально швидко затвердимо для того, щоб система ефективно працювала надалі.

Це було маленьке вступне слово.

З вашого дозволу, Сергій Миколайович Шкарлет – Міністр освіти і науки, будь ласка.

ШКАРЛЕТ С.М. Доброго дня, шановний Сергій Віталійович, шановні колеги народні депутати, шановні українці.

Я, з вашого дозволу, об'єднаю ці два питання в один. І, по-перше, щодо стану розроблення порядку присудження ступеня доктора філософії. Коротенько охарактеризую ті етапи, які проходи під час погодження цього нормативного акта.

Отже, 30 березня 2021 року було прийнято Закон "Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань присудження наукових ступенів та ліцензування освітньої діяльності", де саме Національне агентство із забезпечення якості освіти розробляє Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження такого звання.

Впродовж квітня Міністерство освіти і науки разом з агентством провело дві робочі наради з питань розроблення порядку, на яких в цілому дійшли згоди про початок проведення обговорення з громадськістю та експертами.

13 травня міністерство запропонувало для громадського обговорення відповідний проект, зауваження і пропозиції до якого надходили до 31 травня.

Надійшло 84 пропозиції і зауваження, які оперативно з національним агентством були опрацьовані і за результатом громадського обговорення проект ми повернули до національного агентства на доопрацювання відповідно до тих 84 зауважень.

Після доопрацювання агентством 22 липня Міністерство освіти надіслало проект до Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій з проханням провести експертизу проекту акта та підготувати відповідні рекомендації. Науковий комітет 11 серпня надав відповідні зауваження та рекомендації, які 16 серпня міністерство надіслало до агентства для доопрацювання.

2 вересня до міністерства надійшов повторний акт від агентства, який в стислі терміни опрацьований структурними підрозділами МОН та відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів буде направлений на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади. Тобто ми на завершальному етапі, є певні технічні якісь проблеми і дискусії, але вони швидко будуть вирішені.

Щодо внесення змін до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Згідно з рекомендаціями слухань Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: "Рік акредитації освітніх програм за новою процедурою", які відбулися 11 березня 21-го

року, Міністерству освіти і науки було рекомендовано внести зміни до Положення про акредитацію освітніх програм з метою... Перш за все це зміни принципів формування вартості процедури акредитації. По-друге, врахування особливостей реалізації меж дисциплінарних освітніх програм, що передбачають застосування дуальної форми здобуття вищої освіти. По-третє, врахування особливостей проведення акредитаційної процедури в дистанційній або змішаній формі в умовах пандемії COVID-19. І на виконання рекомендацій Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти розроблено проект змін до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Затверджено наказом МОН від 11 липня 19-го року, № 977. Проект змін розміщено на громадське обговорення на сайті, яке тривало з 30 квітня по 20 травня 2021 року. Версія проекту змін з опрацьованими пропозиціями громадського обговорення подана Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти до Міністерства освіти і науки 10 червня 21-го року. Наразі проект опрацьовується в структурних підрозділах, і зокрема 9 серпня 21-го року для завершення роботи над документом та надання вмотивованого висновку було додатково запрошено надання фінансового обґрунтування розрахунку вартості послуг з акредитації освітніх програм, зазначених у проекті змін. Відповідне обґрунтування та розрахунки від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти було отримано 11 серпня 21-го року. Після завершення внутрішнього погодження проекту змін до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в структурних підрозділах міністерства. Відповідний документ згідно з Регламентом Кабінету Міністрів також буде направлений на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

По другому проекту є певні дискусії стосовно вартості і є певні механізми щодо формування цієї вартості. Звичайно, на підставі розрахунку в разі акредитації, це від агентства надійшли пропозиції, що становлять розрахунок собівартості акредитації на підставі розміру прожиткового мінімуму. В разі акредитації однієї освітньої програми – це 24 прожиткових мінімумів, одночасна акредитації двох – 41, трьох освітніх програм – 54. На сьогодні є дискусія стосовно розрахунку інших варіантів щодо вартості акредитованої експертизи на основі оплати праці роботи науково-педагогічного працівника і розрахунок вартості акредитаційної експертизи на основі ставки погодинної оплати. Разом з тим на сьогодні, буквально на сьогодні відбувалася

дискусія в рамках цього проекту. І є ще один альтернативний варіант, але я думаю, що більше мої колеги, Олег Ігорович тут присутній і Михайло, які можуть надати певні пояснення. Але це теж, я думаю, що це буде ще дискусія з національним агентством стосовно формування саме цієї вартості, бо вона є каменем таким спотикання стосовно подальшого розвитку цього проекту. Але я думаю, що, в принципі, знайти точки дотику ми зможемо в найближчий час. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миколайович. *(Не чути)*

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, вибачай, що трішки перебиваю хід розгляду. Я хочу звернутися до міністра. Коли буде зручно йому, після обговорення цього питання, бо він може піти, а ми продовжимо працювати, щоб він надав відповідь членам комітету, іде трансляція. З міст дуже багато зараз звернень про те, що в IV кварталі може залишитися без заробітної плати в багатьох регіонах освітня сфера. Перекинуто ряд регіонів з IV кварталу на III, виплачена заробітна плата, виплачені відпускні. А що ж буде в IV кварталі? У нас може бути дуже велика прикрість, якщо ми не внесемо зміни до бюджету, якщо це впрямую, як кажуть, доведеться наповнювати коштами, або в рамках тих програм, які є, перекидку, тоді дозвіл бюджетного комітету.

Я хотів би, щоб міністр дав відповідь, яка допомога від нашого комітету потрібна, бо діяти треба просто негайно і невідкладно. Я вибачаюсь, це поза розглядом цього питання. Зараз розглядаємо питання. Коли міністру буде зручно, хай відповідь і скаже, яка допомога нам потрібно, бо іде шквал звернень. Я вчора навіть виступав на цю тему. Змушений був звернутися з протокольним дорученням до уряду, що є така тема. І щоб ми потім не гасили пожежу тоді, коли вже буде прикро. Дякую. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, дякую і розумію. Я вам скажу більше, в мене було бажання ще перед розглядом всіх питань почати з найактуальніших, але просто не хотілося розпочинати справді з важких питань. Якщо ви, колеги, не заперечуєте, то ми зараз якраз одразу відреагуємо. Тобто Сергій Миколайович зараз розкаже, бо я ситуацію вже знаю і хотів би, щоб її почули всі, тим більше, що ми маємо трансляцію. Щоб люди зрозуміли, що насправді не все так погано, як здається насправді. Я розумію побоювання університетів, але, я впевнений, Сергій Миколайович зараз дасть відповідь. Сергій Миколайович, будь ласка.

ШКАРЛЕТ С.М. Шановні колеги, шановний Сергій Віталійович, Іван Григорович! Я розумію, звідки пішли ці всі розголоси – це засідання ради ректорів Одеського регіону. Ми якраз з Сергієм Валерійовичем на цю тему говорили. Питання починалося з 2010 року, коли вперше запроваджувались так звані проблеми формульного забезпечення розподілу коштів між закладами вищої освіти. Вони сьогодні набули того статусу, що це внесено... формула внесена в закон, розподіл її затверджений постановою Кабміну. Другий рік поспіль розподіляються ці кошти відповідно до формули, і в цій постанові передбачений саме резерв на покриття певних додаткових витрат по... Є університети, яким прямо прописано, що у формулі вони покриваються. Такий як Київський політех, такий як Харківський національний університет імені Каразіна. Ситуація дуже проста. Заклади, які не мають відповідних коефіцієнтів щодо наукової діяльності, грантової діяльності, договірної діяльності, там, де суттєво падає контингент студентів, звичайно, і їх фінансування як слабких закладів в цьому випадку суттєво зменшується. Але при цьому в міністерстві є резерв, законний резерв на формування покриття цих всіх витрат. Візьму навіть приклад Одеського агроєкологічного інституту, який за останні три роки на 300 відсотків зменшив свій набір, в якого досить мала кількість студентів і який по розрахунку по формулі втрачає мінус 7,5 мільйона, 7 мільйонів 436 тисяч, мені здається, гривень. Але згідно резерву Міністерством освіти йому буде покрито 7,5 мільйона. І в цьому випадку по Одесі в самій гіршій ситуації виявляється Одеська політехніка, яка всіма своїми досягненнями отримала приблизно плюс 4 мільйони додаткового фінансування, але при цьому, звісно, вони працювали над грантами, над договірною діяльністю, працювали по проектам і Rasmus, і всім іншим, формували статті в наукових виданнях: в Scopus, Web of science. Але при цьому їм покривати нічого не треба. А тим, хто не працював, сьогодні від них є певний галас.

До цього в міністерстві збиралися представники всіх регіонів закладів вищої освіти стосовно розмови щодо цієї формули. Звичайно, звичайно, саме цим скликанням Верховної Ради було затверджено розподіл цієї формули. Якщо є пропозиції змінити її, в принципі, міністерство може розглянути, але формула – це є інструмент підтримання кращих а тих, в кого іде спад контингенту, ці всі заклади мають об'єднуватись в більш щільні, тим більше, що в формулі передбачені додаткові кошти, які здійснюються і будуть надані при об'єднанні слабких університетів в більш сильну агломерацію. Деякі університети, і це не поодинокі випадки в Україні, цим

скористалися. Тому всі кошти на заробітну плату по університетах, які там були озвучені, будуть покриті до кінця року, там не буде жодних проблем. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миколайович.

_____. Іван Григорович, в цій ситуації по субвенції дуже важке питання. Звичайно, є питання груп подовженого дня, які піднімає Асоціація міст України, є питання щодо збільшення інклюзивних класів, які теж потребують додаткових коштів. Звісно, субвенція всього не покриває, але при цьому є залишки, принаймні на сьогодні, близько 5 мільярдів гривень, які є залишки на місцях, якими місцеві органи можуть спокійно покрити будь-які певні проблеми по закладах вищої освіти. Тим більше, що Верховна Рада декілька разів вже спрямовувала залишки на покриття тих чи інших проблемних питань.

_____. То ви пропонуєте, щоби залишками з інших статей (не субвенцій, не зарплати) перекрити зарплату в школах?

_____. Ні, ні. Це мається на увазі, що це залишки субвенції – 5 мільярдів.

_____. Залишки субвенції, майже 5 мільярдів сьогодні є на рахунку... .

ПППА Н.Р. Ну як, від громади до громади перекинути? Забрати в одної громади і дати іншій?

_____. В рамках громади!

ПППА Н.Р. Так в громадах нема. Ну я по Львівській області дуже добре знаю ситуацію...

_____. А я вам зроблю, Наталія Романівна. Зробіть мені, будь ласка, запит, я вам зроблю повністю розкладку по всіх залишках. Зроблю касові видатки і зроблю по всіх закладах.

ПППА Н.Р. Давайте.

_____. Немає жодної області, де нуль залишків.

_____. Це правда! Я підтримую в даному випадку, підтверджую ці слова, бо ми теж моніторимо залишки освітньої субвенції. Ми, коли їздимо в регіонах, навіть там у відпустках, ми маємо повністю розклад на перше число кожного місяця по кожній ОТГ, які залишки. Тому, коли ми приїжджаємо в школи і нам задають питання,

чому у нас немає грошей на те, щоб там пофарбувати клас, наприклад, я показую: "Дивіться, у вашій громаді 8 мільйонів залишків освітньої субвенції. Кожного місяця вони перехідні. Тобто вони у вас фізично лишилися ще з початку навчального року, ну тобто минулого навчального року. І ваша громада їх не використовує. Ідіть в громаду, будь ласка, говоріть з громадами". Але я от тут... я розумію, про що каже пані Наталя. Це, справді, виключення, скоріше за все, з правил. Є в деяких гірських...

ППА Н.Р. Це Яворівська громада.

_____. Івано-Франківської області. Яворівська точно. На Львівщині ще, здається, парочка є. Є ще в деяких інших. В Чернігівській, здається, є такі громади. Це є поодинокі громади, де в них нульові залишки освітньої субвенції.

_____. Але в нас офіційно в субвенції передбачений резерв. Передбачений резерв і ті громади... Є громади, в яких, наприклад, в школа коефіцієнт розрахунковий наповненості класів – 6. 6 осіб. Це вже питання у тому числі і до керівників громад.

_____. Це зрозуміло. Але питання треба якось вирішити. Спершу закрилися школи за літо.

_____. Для того, щоб вирішити це питання, повний розрахунок освітньої потреби, освітньої субвенції на 2022 рік міністерством був розрахований в розмірі 115 мільярдів. Якщо її видадуть і в бюджеті буде передбачено.

Ми такий бюджетний запит зробили. Допомога саме в цьому і треба щоб освітня субвенція збереглася принаймні на рівні 115 ... *(Не чути)*.

_____. Це плюс 15 відсотків до минулого року, до 21-го?

_____. У нас дуже велике... це враховує абсолютно всі потреби: і групу продовженого дня, і утримання інклюзивних зростаючих класів і... тобто розрахунок потреби – 115 мільярдів.

_____. А в бюджеті от 15 числа має зйти на Верховну Раду... .

_____. Таку потребу ми показали. На сьогоднішній день ми свої показники по бюджету ще не знаємо.

_____. Нам уряд внесе, тут міністерство працювало з Міністерством фінансів, тому ми просто чекаємо від того, що внесе Міністерство фінансів.

_____. Весь свій бюджетний запит, враховуючи субвенції на протипожежну безпеку шкіл, враховуючи субвенції на харчоблоки, принаймні є плани

на сьогодні наші залишки перерозподілити, щоб ми одним махом закрили те, що ми говорили з Сергієм Віталійовичем – вбиральні на вулицях, оце на 22-й рік ми собі ставимо таке питання, щоб зробити їх ... *(Не чути)*.

_____. Шановні колеги, от в мене є одна пропозиція. Я знаю, що є громади, в яких нульові залишки, їх небагато, але вони там 10-15 на Україну, вони справді є.

_____. Да.

_____. Але є громади, в яких, ну, я невпевнений, що є громади, в яких 100 мільйонів, великі міста, в них є і стомільйонні залишки освітньої субвенції, тобто у нас, ми дозволяємо кожного разу своїми законами або розпорядженнями Кабінету Міністрів витратити ці залишки освітньої субвенції на покращення матеріальної бази: на закупівлю харчоблоків, автобусів і так далі.

_____. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але в нас виникає питання, з яким ми вже 2 роки поспіль стикаємося і в нас дискусія іде, і нам потрібно вирішити це питання. Я би просив би Міністерство освіти з Міністерством фінансів, можемо це записати окремим питанням, яке ми зараз просто проговоримо, записати окремим рішенням комітету, попросити Міністерство освіти, Міністерство фінансів розробити механізм, за яким... ну дивіться, у нас дуже непроста ситуація, в деяких – залишки сотні мільйонів, вони можуть собі закуповувати все, а в деяких громадах – залишки нуль, вони не можуть закуповувати собі нічого. Що нам робити не... тут питання: не з тим, що нам робити з громадами, в яких нульові залишки, тут зрозуміло – їх дофінансують з резерву, а що робити з тими громадами, в яких сотні мільйонів залишки? Бо ми витрачаємо, ми вибиваємо ці кошти з державного бюджету, громади їх розміщують на банківських рахунках, отримують з депозитів свої відсотки, я їх теж можу зрозуміти, їм просто хочеться більше заробити. Але питання в тому, що ми неефективно... 5 мільярдів залишки – це неефективне витрачання бюджетних коштів. І Рахункова палата вже другий рік поспіль про це говорить. Нам потрібно зробити механізм... Мені не подобається механізм вилучення цих грошей.

_____. З однієї громади в іншу, бо це ж починається повстання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або з однієї в іншу. Ви розумієте, що це проблема, одразу звинуватять в якійсь предвзятості. А от тут от питання як врегулювати формулу

розподілу освітньої субвенції, щоб не було цих шалених розривів, коли громади мають в Києві 350 мільйонів, наприклад, залишків освітньої субвенції, а в обласні нуль і немає за що платити зарплату, а не те, що закуповувати автобуси. Ми все намагаємося виправити нашими субвенціями, які ми голосуємо і збільшуємо кожного року, але це теж не вихід. Я тому би просив Міністерство освіти з Міністерством фінансів попрацювати над тим, щоб скорегувати.

_____. Але тут була робоча група, яка якраз працювала над зміною формули у зв'язку з децентралізацією.

_____. *(Не чути).*

_____. Дозвольте? Я повністю підтримую Сергія Віталійовича, але я хотіла би зауважити, наприклад, я зараз була на освітянському форумі регіональному, приходили голови ОТГ і говорили, що ми в повній мірі працюємо над субвенціями, в нас все одно є залишки. Ну, така громада, так. Чи можна розширити положення і їх використання? Тобто, якщо є неефективне використання...

_____. *(Не чути).*

_____. Але вони теж не можуть бути однозначні, тому що якщо є там неправильне адміністрування - це одна історія, а коли в громади все є і вилучати або перенаправляти - це вже інша історія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це насправді важке питання і є механізми, в принципі, і Міністерство фінансів напрацювало певні механізми, вони дискусійні, але вони є і ці залишки можна направляти, в принципі, на будь-що, окрім одного – окрім капітальних витрат. Власне, і для цього у нас є програма "Спроможна школа" і ДФРР, яким ми виключно намагаємося фінансувати капітальні витрати, які вони не можуть із залишків фінансувати, а все інше ми намагаємось не фінансувати, якщо це не програма Президента або загальнонаціональні, яким треба допомога, то все інше вони можуть купувати за свої залишки. Тут питання в тому, якщо вони вже, вибачте, все купили і в них просто залишаються залишки, я дуже радію за цю громаду, тоді треба будувати нові школи.

_____. Давайте все ж таки прагнути, щоб залишки освітньої субвенції, если чесно, були всюди нуль. Все ж таки освітня субвенція – це субвенція на заробітну плату вчителям. І якщо ми не будемо змінювати саме заробітну плату і підвищувати, то жоден прогрес там чи нові кабінети, чи всі інші необхідні речі, вони

не спрацюють і нічого ми не реформуємо. Я розумію, що громада зацікавлена в тому, щоб залишки були великі, але якщо подивитися, на що вони йдуть, то вони не йдуть на... може, премія до Дня вчителя невеличка. Тому все ж таки шлях, про який каже і голова комітету, і міністр, про вдосконалення формули, він єдиний. Я розумію, що Асоціація міст буде сперечатися і так далі, бо великі залишки – це наслідок того, що громада не хоче оптимізувати мережу.

_____. (Не чути)

_____. Є різні громади. В мене теж на окрузі є громади, які там... я показував Сергію Віталійовичу, 20 мільйонів в сільській громаді залишки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З усією повагою, я сподіваюсь, ми більшу частину гарячих запитань від депутатів до Міністерства освіти зараз закрили.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, всередині третього питання...

Шановні колеги, я розумію, що ми зараз отримали відповіді на найбільш гарячі.

Я пропоную повернутися до третього питання. Ми послухали міністра освіти і науки, я пропоную надати слово Сергію Мироновичу Квіту – голові Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Пане Сергію, будь ласка.

КВІТ С.М. Ми останніми днями підняли всі документи, зафіксували як вони рухалися. Є тільки дуже велике прохання, щоб вони уже вступали в дію, мається на увазі, що підготовлені документи повинні вже прийматися. І ми сподіваємося, що особливо після сьогоднішнього засідання це уже буде реально відбуватися.

І я хотів тільки одне зауваження зробити стосовно вартості акредитаційних послуг. Вона може виходити тільки з прожиткового мінімуму і це пряма вимога Закону 1774-VII і тут у нас великого простору для дискусії немає і дискусій практично ніяких немає. Тому я сподіваюся, що ні це питання, ні ніяке інше питання, вони уже не будуть гальмувати всі ці наші документи, яких накопичилось насправді дуже і дуже багато. Тому ми маємо таке сподівання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Чи є запитання до колег з цих питань? Пане Романе.

ГРИЩУК Р.П. Я хочу запитати чи правильно я зрозумів, що позиція НАЗЯВО має бути, згідно закону, прив'язана до прожиткового мінімуму. Ми розуміємо з 21-го,

коли збільшиться ще раз прожитковий мінімум, то суттєво зросте ціна в позиції міністерства, відв'язати від прожиткового мінімуму для того, щоб не підвищувалася суттєва ціна... .

КВІТ С.М. Добре, але це, по-перше, є норма закону і у нас немає великого люфту як ми можемо діяти в цій ситуації. Тому в даному випадку ми не розглядаємо інших можливостей, тому що така норма закону просто.

ГРИЩУК Р.П. Окей, тоді питання, минулого року пробували вже цю історію з бюджетом. Якщо буде підвищення ціни для акредитації освітньої програми, розділити навантаження між закладами вищої освіти і державним бюджетом, це...

КВІТ С.М. Це насправді ідеальна би ситуація була, це просто, я вважаю... я думав, що це інше як би питання. Звичайно, це треба згадати, тому що спеціальна бюджетна програма – це дуже важлива справа. Ми також працюємо з освітнім середовищем, з ректорами, і для них, вони бачать, що це вихід, тому що для державного бюджету це зовсім невеликі кошти, і тому це насправді найкращий вихід. Якщо ця згадка про це, про цю бюджетну програму, вона потрапить в документи підсумкові сьогоднішнього засідання комітету, ми були би дуже вдячні. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути).*

_____. Шановний Сергій Віталійович, шановні народні депутати! Проходило опрацювання проекту змін до положення про акредитацію міністерством і національним агентством. Насправді кажучи, практично 90 відсотків сьогоднішніх проблем пов'язані з позиціями фінансування. Всі решта, я думаю, що будуть за кілька годин погоджені. Це технічні питання.

Що стосується фінансування, то є проблеми, пов'язані, з одного боку, з позицією національного агентства, яке має своє право відстоювати певні фінансові речі. Є позиція Міністерства фінансів, яка вимагає від національного агентства виключити з можливостей фінансування деяких статей за рахунок коштів від акредитації. І міністерство опрацьовує зараз пропозиції щодо компромісу, який буде передбачати, з одного боку, звернення до національного агентства щодо того, щоб в деяких речах поступитися, але в будь-якому випадку не поступатися жодною копійкою і не вимагаємо оплати експертів, тобто дійсно високих інтелектуальних послуг, де

закладені абсолютно нові і дуже ефективні механізми підтримки наших кращих науково-педагогічних працівників, які дозволяють і в тому числі, і, вибачте, утримувати в системі при сьогоднішніх заробітних платах. З другого боку, щоб була можливість частину цих коштів оплачувати за рахунок державного бюджету. Компенсувати, я думаю, прямо тут треба казати: не оплачувати, а компенсувати за результатами акредитації. В ідеальному випадку – за рахунок окремої бюджетної програми, в трохи гіршому випадку – за рахунок загальної програми, на яку ми тоді будемо просити, щоб комітет допоміг при підготовці вже бюджету, швидше не до першого, до другого читання, закласти додаткові кошти, які будуть розподілені через формулу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Миколайович, скажіть, будь ласка, а як Мінфін відреагував на наше прохання і ваше, і наше, по створенню окремої бюджетної програми для компенсації і вартості акредитації.

ШКАЛЕТ С.М. Сергій Віталійович, дискусія іде. Дискутуємо. Ви ж знаєте як Мінфін на все реагує. Але в них є теж певні обмеження. Тому мені некоректно говорити про своїх колег – ми в дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді це має бути допомога від нашого комітету між першим і другим читанням бюджету, тому що ми про це говорили, це були результати, одна з рекомендацій наших комітетських слухань, ми про це говорили рік тому. Нам не вдалося тоді цю програму розпочати. Я думаю, що на наступний рік ми експериментально можемо закласти кошти для того, щоб компенсувати хоча б частково. Да, але я... щось мені підказує, що ту цифру, про яку ми говорили минулого року, її і зараз вистачить для того, щоб повністю компенсувати витрати за акредитацію.

ШКАЛЕТ С.М. Ми сьогодні говоримо навіть не про окрему бюджетну програму, а про пошук можливостей фінансувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів.

ШКАЛЕТ С.М. ...і формули також. Наприклад, зразкові акредитації можуть бути повністю компенсовані, акредитації, які... там, де без акредитації, нуль

абсолютно або умовно, а ті, наприклад, ті залишкові, які... наприклад, одна третина або половина.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, це можливий механізм. Давайте подивимось, коли 15 числа нам внесуть бюджет у Верховну Раду, ми тоді сядемо в робочій групі комітету, розглянемо деталі і вирішимо, куди ми рухаємось. Шановні колеги, чи є запитання до Міністерства освіти, національного агентства з третього питання порядку денного?

Якщо немає, то, колеги, я дуже сподіваюсь, і ми всім комітетом сподіваємось, що все ж таки ми встигнемо в найближчий час з нинішнім складом національного агентства зробити такі фундаментальні речі, як затвердити порядок присудження ступеня доктора філософії, що дуже важливо в контексті особливо останніх наших змін до законодавства, ну і зробимо правильне Положення про акредитацію, зробимо трішки краще для того, щоб і наше національне агентство могло ефективно працювати, і університети були задоволені і підвищували якість, скажімо так, їх спонукали до підвищення якості вищої освіти, ну і міністерство теж було задоволене, дивлячись на всі ці результати.

Шановні колеги, є пропозиція взяти до відома інформацію міністра освіти і науки, голови національного агентства і рекомендувати Міністерству освіти і науки пришвидшити схвалення порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення Разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти наукової установи про присудження ступеня доктора філософії на подання його на затвердження Кабінету Міністрів.

І другим підпунктом — затвердження проекту змін до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Хто "за", прошу проголосувати.

Дякую, шановні колеги, одноголосно рішення прийнято.

Пункт четвертий порядку денного. Про проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на визначення рівнів володіння українською мовою як державною: робота автоматизованої системи іспитування, взаємодія її модулів, структура іспитів, зразки завдань письмової та усної частин тощо.

Шановні колеги, ми вже зустрічалися з головою Національною комісією стандартів державної мови пані Орисею на одному з наших попередніх засідань. І тоді

ми домовились, що вона зробить для нас коротку презентацію, щоб ми розуміли принципи роботи іспитової системи, щоб ми для себе це розуміли.

Ну, і з вашого дозволу надам слово напевно найпопулярнішій жінці зараз в Україні, власне голові комісії, бо стільки запитань від державних службовців останнім часом, які отримують більша частина з них стосується власне іспитів з державної мови. Пані Оріся, будь ласка, вам слово.

ДЕМСЬКА О.М. Дякую. Велике спасибі.

Ну скажімо, трошки я в інший спосіб зробила презентацію. Я не акцентувалася так конкретно на тестових завданнях і структурі і так далі. Але загальне, щоб було бачення і особливо хочу акцентувати увагу на тих, власне, викликах, з якими зіткнулася комісія з 16 липня 2021 року. Відповідно до, власне, Закону "Про забезпечення функціонування української мови як державної" 16 липня 2021 року стартував іспит на визначення рівня володіння державною мовою. З 19 липня до 10 серпня 2021 року ми проводили так званий великий довгий іспит. Цей довгий іспит був розроблений за моделлю європейських іспитів мовного сертифікування дорослого населення. Він мав три частини – тестову частину, текстову частину і усну частину. Усна частина складалася з монологу і з діалогу. Тобто він повністю 100-відсотково відповідав тим вимогам, які є в європейських вимогах.

Але ми зіткнулися з дуже такою великою проблемою, фактично яка змушена була змінити, підійти до цього питання критично. Дві критичні речі.

Перша критична річ, яка кардинально змінила все, що могла змінити довкола нас – це пандемія. Внаслідок пандемії було прийнято рішення на якийсь період в системі державної служби вдатися до так званого донабору. Пізніше донабір був трансформовано в повноцінний набір. І відповідно від 16 липня 21-го року, ідучи на державну службу, посідаючи високі посади, завершуючи керівниками навчальних закладів різної форми власності, повинні посвідчувати своє володіння державною, рівнем володіння державною мовою державним сертифікатом. Відповідно в нас виникла така проблема, як велика-велика кількість тих, хто потребував скласти іспит і відносно невелика кількість тих, хто може забезпечити організацію іспиту.

А загалом зазначу, що при створенні, що при створенні Національної комісії зі стандартів державної мови в серпні 2019 року, де ще не було враховано тих обсягів, які потенційно можливі і були відомі з 2017 року по 2019 рік, державні службовці, 202

тисячі державних службовців мали посвідчення про володіння державною мовою. Отже в той момент коли засновували Національну комісію зі стандартів державної мови, а саме серпень 2019 року, можна було врахувати ці обсяги. На жаль, це не було враховано і це привело в результаті до того, що 4 серпня 2021 року Постановою Кабінету Міністрів України №815 деякі питання проведення іспитів на рівень володіння державною мовою спрощено і двогодинну так звану процедуру, двогодинний стандартний еталонний іспит було скорочено до пів години.

І власне з 10 серпня і по сьогодні іспит триває пів години, ми проводимо сесії кожного дня, в середньому від 2 до 8 сесій залежно від локацій і кількість тих хто складає сьогодні впродовж дня іспит може сягати і тисячу людей – це надзвичайно велика кількість тих хто складає іспит. Видавання сертифікату відбувається, скажімо, якщо іспит складають в понеділок, то вівторок, якщо в п'ятницю, то також вівторок, тому що в понеділок немає засідання, воно може бути, але це вже зараз не критично, може бути 2-3 дні – це нормально.

Щодо терміну складання іспиту і видачі сертифікату, ми маємо дуже багато зауважень про те, що мовляв ми вдаємося до норми, що 15 днів на видачу сертифікату і що це рішення комісії. Це не є рішення комісії, це є норма закону, яка каже, що комісія має 15 днів, ми не вдаємося до використання цієї норми, ми вкладаємося в 3 дні, однак, це справді надзвичайно складно. На сьогодні, значить я зараз розкажу статистику, а потім розкажу ще про, власне, структуру самого іспиту. Ще трішки повернуся до структури іспиту і поясню деякі речі.

Отже, щодо статистики, на сьогодні ми маємо, загально видано 17 тисяч 128 сертифікатів про рівень володіння державною мовою. Цей рівень володіння від "А-1" до "С-2". За довгий іспит, якщо можна, поверніть, будь ласка, назад, за довгий іспит ми на сьогодні маємо виду на 4 тисячі 766 сертифікатів, за короткий, так званий, скорочений іспит 11 тисяч 569.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Оріся, можна одразу запитання. Ці два сертифікати вони ж мають однакову силу.

ДЕМСЬКА О.М. Які два сертифікати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. За двогодинний іспит і за скорочений.

ДЕМСЬКА О.М. Так, вони мають однакову силу, бо там насправді мова не так про сам сертифікат, як про те, що це має бути рівень вільного володіння I ступеня або рівень вільного володіння II ступеня. Якщо це ми маємо рівень, знання мови, тобто, так званий, рівень "А-1", "А-2", "В-1", "В-2". Це ті сертифікати, якими не можна посвідчувати при вступі на державну службу, ми не можемо тими сертифікатами посвідчувати, посвідчувати можна тільки рівень вільного володіння першого ступеня або рівень вільного володіння другого ступеня. Ні, на державну службу півгодинний, нема двогодинного, залишився півторагодинний лише на здобуття громадянства. Але іспит на здобуття, це також постанова Кабінету Міністрів (№ 815), деякі питання впровадження іспитів на рівні державної мови, саме іспит на громадянство ми залишили 150 хвилин. Це критично важливо, оскільки це іспит української, як іноземної. І ми маємо надзвичайно великий запит саме на цей іспит не лише на громадянство, на громадянство не дуже, на сьогодні ми маємо всього 50 людей, які склали іспит на рівень володіння державною мовою саме на громадянство. Більше на сьогодні у нас зареєструвалося на складання, там буде порядку 120 осіб на вересень місяць. Але комісія веде перемовини зі Світовим конгресом українців, які розглядають цей іспит, як можливий для складання української, як іноземної у світі. Тому комісія вважає, що саме цей напрям розвитку іспитування є надзвичайно продуктивним, бо його можна розглядати двояко, з одного боку як рівень на визначення громадянства, на підтвердження володіння державної мови для визначення громадянства, для набуття громадянства, перепрошую.

І другий, як, власне, популяризацію української мови і іноземної у світі. Це, власне, найважливіші цифри, які я хотіла сказати.

Тепер щодо структури іспитів. Наша іспитова система вона повністю автоматизована. І, коли ми говоримо про автоматизовану систему, то тут ми насправді стикнулися з великими викликами, вони пов'язані з тим, що комісія почала працювати фактично 29 квітня 2020 року, були підписані перші кадрові призначення. І це означає, що тільки минулого року в квітні місяці, це, власне, наше кадрове забезпечення так виглядає при чому гендерно абсолютно свідомо було використано саме таку...

Але перш ніж до цього перейти, я ще скажу про, власне... Ні, ні щодо іспиту зараз я наведу цифри, я просто хочу ще повернутися до того, що саме електронна система не пройшла промислового випробування.

Через те, що вона не пройшла іспитового випробування ми справді стикалися з певними збоями в роботі системи – це підтверджено актами. І ми розуміємо цей виклик, і ми зараз працюємо, щоб систему вдосконалити.

Треба сказати, що перехід від складного іспиту до простого іспиту, відповідно спростив дещо систему, перехід відбувся плавно, не відбулося, не зауважено якихось особливих перетрубацій самою системою.

Мушу сказати, що зміна іспиту привела до дещо такої зміни результату. Якщо, складаючи великий іспит, який мав три фактично модулі: тест, текст і усну частину. У нас не складання, тобто недосягання рівня C1-C2, так званих, вони були десь в коридорі від 4,7 до 5,9 відсотків. Тобто фактично до 6 відсотків у нас був коридор не складання.

На жаль, зараз у нас виходить коридор не складання десь порядку 18-22 відсотків залежно від дня, ситуації і кількості людей, і так далі. Тобто збільшилося число, відповідно збільшилось число скарг, запитів до комісії, ми спробуємо це задовольняти, не завжди виходить якісно, бо знову ж таки кадрів у нас надзвичайно мало. І це, власне, один з найбільших викликів...

Щодо системи. Система збудована таким чином, що, складаючи тестову частину, треба кожне питання... тобто склали – підтвердили, склали – підтвердили, склали – і підтвердили. І потім так само усну частину, коли ви записуєте усну частину, ви маєте її завантажити. І саме в цьому модулі дещо неуважними, ну м'яко кажучи, дещо неуважними виявляються претенденти, вони не завжди завантажують відео, і через незавантаження відео у нас трапляється так, що іспит має тільки тестову частину, але він вже не має усної частини. І через те ми практично не можемо навіть... встановити результати, тому що Закон про забезпечення функціонування української мови каже, що іспит складається з усної і письмової частини. І якщо не маємо усної частини, то ми просто навіть не можемо оцінювати. І тут також. Якщо людина зауважила в себе, в своєму особистому кабінеті, що у неї немає усної частини, заявила про це, тоді це ми розглядаємо, як скаргу і допускаємо доскласти іспит.

Якщо ж такого зауваження немає, якщо такої скарги немає і так далі, то ми мусимо встановлювати результат відсутності повного іспиту. Відповідно до Закону ми не можемо встановлювати результат, і ми не можемо видати сертифікат, бо це, власне... знову ж таки це приведе до певного оскарження, тому що, на жаль, ми зауважуємо, що нечасто претенденти... Колеги, це, насправді, дуже велика проблема,

тому що іспит складають державні службовці, високопосадовці, тобто ті, хто управляють, керують цією державою. На жаль, засвідчуємо, що вони не завжди читають інструкції, не завжди належно виконують, скажімо, ті чи ті операції під час складання іспиту. Ось. Це є, скажімо, те, що...

Ну і також велика, надзвичайно велика, складна ситуація, справді, з відповіддю на скарги, на оскарження, тому що оскаржень є багато. Знову ж таки на 17 тисяч сертифікатів ми маємо десь порядку до 2,5 оскаржень, тобто за великим рахунком це небагато в масштабах, в пропорціях. Але, якщо вважати, що в комісії на сьогодні працює 17 співробітників в апараті комісії. Чому 17? Було 19, одна людина йшла на конкурс, але конкурс припав на той період, коли нам скорочували кадри, людина не відважилася йти, ми наново проводимо конкурс, пробуємо долучили. Дві людини звільнилися, тому що надзвичайно великий обсяг роботи і невелика зарплата. І люди просто пішли на кращу роботу і кращу зарплату: менше працюють, більше зароблять.

Відповідно у нас є 17 співробітників апарату комісії і 8 членів комісії при 9-и – нормі. Таким чином 25 осіб обслуговує іспит щонайменше на 17 тисяч людей – тих, яких ми вже маємо сертифікати. Загалом в системі, також така цифра, хочу сказати їй, що загалом в системі зареєструвалося 40 тисяч 540 осіб. Це ті, які брали участь в апробації, які іспитувалися тільки, тобто авторизувалися, але ще не складали, тільки планують скласти і так далі.

Ще одну цифру також хочу сказати, що в серпні місяці ми відкрили 11 тисяч 569 місць іспитових. На вересень місяць ми не збільшили, ми відкрили також 11569, тому що при можливих відкритих, ми могли відкрити десь порядку 16 тисяч 800, але насправді просто боїмося, що не дамо собі ради, бо кадрове забезпечення є – ще раз і ще раз, і ще раз буду казати – маленьке.

Отаке те, що я могла сказати, так що дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Оріся. Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Пані Оріся, скажіть, будь ласка. Ми розуміємо завантаженість зараз вашої комісії і потребу в кадрах, але все ж таки є інший шлях розвантаження роботи комісії. Я про можливість визнання фахового іспиту з української мови в дипломах вищих навчальних закладів, де виписка до диплому йде "Ділова українська мова" чи просто "Українська мова". Як в цьому відношенні стоїть питання: чи можна замінити ці сертифікати саме випискою до диплому?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валерій Вікторович, якщо можна, я навіть допоможу в даному випадку по цьому питанню пані Орісі. Справа в тому, що у нас і в атестатах про повну загальну середню освіту є щонайменше, я не знаю, там 9 або в усіх інших 12 та 11 років для вивчення української мови. Але ж ми знаємо навіть від наших колег, які мають таку саму оцінку, п'ятірку, до речі, в атестатах ще за тих часів з української мови і літератури, але, на жаль, рівень спілкування не завжди досягає рівня, належного державному службовцю. Ми ж розуміємо.

КОЛЮХ В.В. Ні, але все ж таки навчання у вищому навчальному закладі української мови було на належному рівні. Тому, я думаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я би з радістю обов'язково подискутував з вами, але не під стенограму в Комітеті з питань освіти якраз, чесно кажучи.

ДЕМСЬКА О.М. Дякую. Велике спасибі. Якщо дозволите маленький коментар.

Комісія є виконавчим органом... ЦОВВ, центральним органом виконавчої влади. Ми виконуємо закон. Це норма закону.

Ми, до речі, коли писали наш порядок проведення іспитів, ми пробували вивести із іспитування фахівців, кандидатів і докторів наук за спеціальністю 10... Ну, ... 10.02.01 "українська мова". Нам це не погодили. То навіть я як доктор, професор, 10.02.01 – кандидат наук, 10.02.01 – доктор наук. професор-україніст навіть на загальне мовознавство маю також складати цей іспит.

Я розумію, що це, напевно, не наймудріший шлях переексплуатації коштів, але це норма закону, і ми її будемо виконувати поки ви не зміните... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Валерій Вікторович, все в наших руках. Можна спробувати змінити норму закону...

КОЛЮХ В.В. Є закон, зареєстрований законопроект 5598. *(Загальна дискусія)*

_____. Можна коротке слово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, звичайно.

_____. Я насправді хочу подякувати комісії, бо я трошки слідкувала і знаю, що була зроблена титанічна робота. І, ну, дуже збалансований як на мене. І

кожен, хто в принципі мав бажання його в більшості скласти, то зміг це зробити. Тому я вам дякую.

І насправді думаю, що, ну, кадрове забезпечення, або ви мусите пережити в цей період, або ми мусимо змінити, щоб воно було якось збалансованіше.

І насправді дякую за презентацію, вона дуже така влучна без води і чітка.

І відповідно, якщо є бачення, ну, як збільшувати і в цьому реальна потреба, то давайте шукати шляхи ... звертатись.

_____. Дякую. Якщо можна...

_____. *(Не чути)* колеги з Міністерства освіти. Така пропозиція Мінфіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клас!

Ну це насправді не найкращий вихід. Розумію, що він можливий, але насправді не найкращий. Про це треба подумати.

Я би хотів звернути вашу увагу, колеги, на дві речі.

По-перше, ну, як ми вже зазначили, все в наших руках. Якщо є бажання змінити закон, можемо змінити закон.

Але насправді у мене є друга річ, про яку вже сьогодні згадувала пані Оріся, те, що я вважаю найбільш, напевно, важливим до чого ми мусимо прийти, до чого мусить прийти комісія – це іспит з української мови для іноземців. Ми єдина країна Європи, яка не має офіційного іспиту з рідної мови для іноземців. Я маю на увазі, це як TOEFL, IELTS, англійська, як іноземна, німецька, як іноземна, навіть російська, як іноземна, немає української, як іноземна.

Я до чого це? Це не тільки іспит на отримання громадянства, коли дуже все просто, автоматизована система, усний іспит, який можна завжди перевірити його в архіві, як він був складений. Це не тільки доступ до громадянства для людей, які мусять знати державну мову, а ще і для іноземних студентів. Це дуже важливий момент, коли ми в законі прописуємо норму закону, наприклад, що вони повинні постійно або на підготовчих курсах вивчати українську мову, коли приїжджають, або під час навчання, якщо вони навчаються іншою мовою, мусять навчатись української мови. Але, на жаль... Вони потім отримають навіть якісь оцінки на цих курсах, що вони щось знають, а потім ми з вами самі знаємо багато випадків, коли іноземці все ж таки, на жаль, українську мову не знають.

Тому в даному випадку це могло би нам допомогти і зробити в принципі цю систему навіть ще до потрапляння іноземних студентів в Україну, щоб вони спокійно могли при посольстві або онлайн взагалі скласти тестовий іспит з української мови. І ми б самі собі розуміли, університети розуміли на яку мову, на яку програму їх можна собі набирати, як іноземних студентів. Мені здається, що це дуже сильно допомогло і системі освіти, і я впевнений, що підвищило би статус нашої освіти серед іноземців.

ДЕМСЬКА О.М. Дякую.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, а скажіть, будь ласка, а в яких випадках вимагаються ось такі сертифікати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я навчався в Шотландії в університеті, я не міг туди потрапити доки я не складу іспит, який у них англійська мова для іноземців до певного рівня. Я не можу туди потрапити, мене не візьмуть в університет, тому що англомовна програма, мені там навчатися на бакалавраті і, вибачте... .

ГРИШИНА Ю.М. Але ж у нас такої немає ситуації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. На жаль, от в тому то і справа, це те, до чого ми мусимо прийти насправді. Оце моє бажання, якби я ставив задачу перед комісією, це була б одна з задач до якої ми мусимо прийти.

ДЕМСЬКА О.М. Якщо можна я тут невеличкий коментар. Скажімо, оскільки іспит розроблений повністю, як система іспитова і система розташована на "хмарі". Іспит можна складати хоч з Антарктиди, хоч з Африки, тобто дистанційно можна скласти іспит. Якщо правильно організувати роботу, то ці такі, скажімо, іспитові майданчики можуть бути в університетах світу. Вони можуть бути на україністичних кафедрах університетів, тобто це може бути там і той же ж Гарварді той же ж КІУС і ті ж, скажімо, Варшавський університет. Тобто насправді, якщо ми подивимося на карту, то практично у всьому старому світі є кафедри україністики. Осередок україністичний є в Японії, осередки україністичні є в Китаї, тобто це там можна абсолютно спокійно зробити локації, де складають іспит з української мови, як іноземної.

Крім того треба також відмітити, що ціна іспиту, якщо перший іспит є безкоштовний для громадян, то для набуття громадянства іспит платний. На сьогодні

він визначений як 492 гривні, так визначило Міністерство фінансів, хоча комісія вважає, що це не ті кошти, тому що саме статтею 11 визначено, що комісія враховує рекомендації Європейської ради з мовних питань і мовної освіти. А власне саме цей рамковий документ в принципі каже, він дає можливість визначати мови як іноземні в Європі, починаючи з 30 євро і це найдешевша ціна, здається, це сербська мова 30 євро за іспит. Тобто, якщо навіть ми будемо ставити 30 євро, то це вже 900 гривень, розумієте? І це є нормальна практика коли іноземці, складаючи іспит як з іноземної, можуть його оплачувати.

Також треба з приводу української як іноземної, ми розуміємо, що в світових університетах є славістика, а в межах славістики є україністика. І україністи в світових університетах часто-густо є обділені, вони вивчають українську мову, але вони не мають можливості мати державний сертифікат. І люди вчаться там рік-два, а потім переходять на ті славістичні напрями де є сертифікат, складають їх. І україністика знову ж залишається не дуже популярною, бо знову ж захід збудований таким чином, що якщо я маю сертифікат і я маю посвідчення, то тоді відповідно, я на щось можу претендувати. Якщо я тільки знаю як говорити, чи вмію розмовляти, чи володію мовою, але не маю сертифікату і посвідчення, тоді це проблема, тобто це такий момент важливий, також можна врахувати. І це насправді хороша історія навіть введення української мови в той так званий ринок світових мовних товарів і послуг, що також важливо.

_____. І престиж держави.

ДЕМСЬКА О.М. І престиж держави. І це Soft Power, і це Smart Power, це абсолютно нема про що говорити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І більше того, ми таким чином можемо, це опосередкована робота з нашою діаспорою за кордоном так чи інакше, ми її просто... я не хочу слово "прив'язувати" кажемо, да, але ми тримаємо з нею зв'язок таким чином.

ДЕМСЬКА О.М. Тому що світове українство. І це лобісти наші у світі, що ж там...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Орися.

Колеги, чи є в когось ще запитання? Да-да, будь ласка.

_____. Коротке, не так запитання. По-перше, велика подяка пані Орисі. По-друге, пропозиція колеги, говорили в минулому питанні щодо бюджету, роботи над бюджетом. Я думаю, треба не забути в позиції комітету по бюджету, щоб було адекватно підтримано на наступний рік всі потреби комісії.

ДЕМСЬКА О.М. Дякую. Тут, як вже Сергій Миколайович казав, що справді нам було рекомендовано збільшити штатку за рахунок, на жаль, Міністерства освіти і науки. Тому що зараз та ситуація, яка є. І треба сказати, що ми подали пропозиції, то в таких змінах. І Сергій Миколайович знає про це і підтримує. Дякую.

Сергій Миколайович, ми на 10 подали. *(Не чути)*.

_____. ...*(Не чути)*одна урочиста подія. Тільки випущена нова марка "Наука – це вона", яка присвячена видатним жінкам-науковцям України.

Клавдія Яківна Латишева, Катерина Логвинівна Ющенко, Антоніна Федорівна Приходько, Ольга Леонідівна Перевозчикова. Два науковця в галузі математики, два – фізики, і це, Сергій Віталійович, вам як голові комітету і як комітет в цілому.

_____. Як мінімум повинні написати листа назад в міністерство.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, я потім буду писати в комітет. Ми зараз зробимо. Фотографію розмістимо в групі і буде в кожного.

Шановні колеги, з вашого дозволу Сергій Валерійович далі.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергій Віталійович.

Колеги, нам лишилось два питання. Дякую, Сергій Миколайович.

Перше технічне більше. П'яте питання про внесення змін до пункту 2.2.1 рішення комітету про обрання членів підкомітетів у складі нашого комітету. У нас було спілкування щодо того, що враховуючи наш досвід роботи вже протягом декількох сесій, ми можемо творчо переосмислити, скажемо так, наш склад комітетів. І враховуючи також той факт, що Інна Романівна Совсун перейшла до складу іншого комітету, ми всі зібрали пропозиції, побажання. І відповідно до цього ви маєте проект рішення, згідно з яким пропонується затвердити у складі підкомітетів народних депутатів України членів комітету з питань освіти, науки та інновацій. Скажіть, будь ласка, мені є сенс перераховувати всіх в усіх комітетах? Всі бачили. Всі зі всіма погоджено. Тому я ставлю на голосування. Якщо є бажання в когось з цього

приводу... Нема. Я ставлю на голосування, затвердити у складі підкомітетів народних депутатів України членів Комітету з питань освіти, науки і інновацій, згідно з розданим всім переліком. Хто – за? Дякую. Одноголосно.

І останнє питання – це проект Постанови про відзначення 140-річчя з дня народження В'ячеслава Липинського (у квітні 22-го року), наступного року, який запропонувала Ірина Мирославівна Констанкевич.

Чи є Ірина Мирославівна? Чи її представник? Немає.

Співдоповідач Юлія Миколаївна Гришина, голова підкомітету з питань вищої освіти. Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергію Валерійовичу. Дякую, колеги. Я не довго.

Вам всім було розіслано проект постанови. Головним комітетом з опрацювання цієї постанови є Комітет Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Метою даної постанови є забезпечення належних організаційно-правових умов для відзначення 140-річного ювілею В'ячеслава Липинського на державному рівні.

Справа в тому, що у квітні 2022 року виповнюється 140 років із дня народження В'ячеслава Липинського, який є видатним українським істориком, політологом, соціологом, державним та політичним діячем, ну, і взагалі однією з важливих постатей суспільно-політичного життя України.

З огляду на все це, враховуючи значущість постаті В'ячеслава Липинського, автор цієї постанови вважає, що є необхідність її прийняття. І пропонується урочисто відзначити на державному рівні 140-річчя від дня народження В'ячеслава Липинського.

І є певний перелік рекомендацій для Кабінету Міністрів, які викладено в цій постанові. Дозвольте мені зараз їх не зачитувати, вони всі перед вами.

Міністерство освіти і науки України повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій до тексту проекту постанови.

Національна академія наук у своєму висновку пропонує розширити діапазон заходів із вшануванням пам'яті. І пропонує декілька пунктів з метою розширення переліку заходів, теж дозвольте не зачитувати, вони всі у вас перед очима. І у зв'язку з всім тим, що я перерахувала, я пропоную прийняти, мабуть, рішення комітету підтримати дану постанову, ми не є головним комітетом тут, я думаю, що ми

підтримаємо, а Комітет з гуманітарної політики вже буде визначатись більш детально, оскільки тут мова йде, безпосередньо, про виділення коштів.

Тому я думаю, що профільному комітету і потрібно вже більш детально пропрацювати цю постанову. Загалом я пропоную її підтримати.

КОЛЕБОШИН С.В. Друзі, дійсно є сенс в тому, що запропонувала Юлія Миколаївна. Профільний комітет має повну палітру тих заходів і розуміння можливості фінансування – це їхнє питання. У нас, як завжди в Комітеті з питань освіти, науки та інновацій, я думаю, що не може бути іншої думки щодо підтримки відзначення 140-річчя такої видатної людини, як В'ячеслав Липинський.

Хто за те, щоб рекомендувати...

ППА Н.Р. Я коротко одне маю, власне, до комітету нашого він має дуже пряме відношення, що державницьку історичну школу – це заснував він, як і теорію модерної нації в тому плані, що він перший говорив про те, що і селянство, народ робить історію, і вплив на неї, як і ті, хто на себе беруть виклик. Тому перший один з двох, який оцю теорію модерної нації, перший з європейських філософів. Тому я теж пропоную комітету підтримати.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Дякую.

Друзі, вноситься на голосування рекомендації нашого комітету рекомендувати Верховній Раді України цей проект постанови прийняти за основу та в цілому з врахуванням пропозицій Національної академії наук України.

Хто – за? Проти? Утримався? Немає, друзі. Рішення прийнято.

Ми вичерпали порядок денний. Чи є в когось бажання щось додатково? Наталія Романівна.

ППА Н.Р. У мене дуже коротке, технічне. Я чую, що у нас є питання Zoom з'являється, як ми далі комітети можемо проводити, фінансування його чи щось таке, то я думаю, що нам... *(Не чути)*

Я думаю, що насправді формат Zoom показав свою ефективність і з підключенням...*(Не чути)*

_____. Ми працюємо у виборчих округах, а враховуючи, що нам з Наталією Романівною далеко їздити, то... .

КОЛЕБОШИН С.В. Друзі – це технічне питання. Я думаю... Давайте опрацюємо спільно з секретаріатом. Точно, що зараз на комітеті обговорювати немає сенсу.

_____. Да. Я маю на увазі, що давайте ми це питання... Виходить те, що нам Zoom треба.

КОЛЕБОШИН С.В. Тим більше, що recording stop. Окей. Чи є ще бажання? Немає, да? Засідання комітету...

_____. Він незаборонений.

_____. Заборонений віх. Обмежене коло осіб може відвідувати наш комітет. *(Не чути)*

_____. Так само як і на комітет.

КОЛЕБОШИН С.В. Давайте продовжимо це обговорення. Я офіційно закриваю засідання комітету.

Дякую.